

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

Актуальні питання законодавства

23 квітня 2025 року

**Біла Церква
2025**

у найбільшому національному законодавчому органі зазвичай відповідає кубічному кореню від чисельності населення. Іншими словами, кількість представників у парламенті має тенденцію дорівнювати числу, яке при піднесенні до куба приблизно дорівнює кількості виборців. Математичне вираження цього правила наступне: $y = 3 \sqrt{x}$ де y – чисельність депутатів, а x – кількість населення країни [4].

Для порівняння кількісного складу парламенту в Україні та інших країнах проаналізуємо зарубіжне законодавство. Так, у Німеччині чисельність населення становить 83 мільйона осіб. Тобто на один мандат у цій країні припадає 103 тисячі виборців. В Італії показник населення становить 59 мільйона осіб. На один мандат в ній припадає 93 тисячі виборців. У Швеції кількість населення 10,5 мільйона осіб, і на один мандат припадає 30 тисяч виборців. В Україні кількість населення наразі становить 38 мільйона осіб, тому на 1 мандат народного депутата припадає 84 тисячі виборців, що є середнім значенням стосовно інших країн. Досвід інших країн.

Зазначимо, що так як населення України значно скоротилось, питання зменшення кількісного складу парламенту вже поставало. Зокрема, у 2019 році був зареєстрований Проект Закону «Про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи)»[2]. Наразі він «очікує розгляду», тому дане питання залишається не вирішеним.

Відповідаючи на питання, щодо переваг прийняття вказаних змін та зменшення кількості парламентарів зазначимо наступне: зменшення кількості народних депутатів призведе до зниження кількості витрат з бюджету, що є позитивним щодо видатків та може бути розцінено як позитив для економіки. Менша кількість парламентарів має призвести до більш якісної законодавчої процедури та організаційної роботи парламенту - будуть швидше формуватись коаліція та опозиція. Тобто прийняття такого законопроекту позитивно по вплине на оптимізацію роботи парламенту. З іншого боку варто виділити недоліки зменшення кількісного складу парламенту. Зі зменшення кількості депутатів спостерігатиметься зменшення представництва інтересів громадян. Також на депутатів покладатиметься більший об'єм повноважень і як наслідок вони не зможуть ефективно виконувати свою роботу.

Таким чином, на нашу думку кількісний склад парламенту 450 депутатів є доцільною і це не потребує змін, адже це може негативно відобразитись на законодавчій процедурі. Враховуючи кількість депутатів в інших країнах, можна сказати, що кількісний склад парламенту в Україні є середньостатистичним

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. Закон України від 28 червня 2006 року №254к/96-ВР URL:<https://www.president.gov.ua/documents/constitution>.
2. Проект Закону про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи)/ URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66257
3. Христюк П. Замітки і матеріали до історії української революції. 1917-1920 рр.: В 4т. Прага, 1921. Ч. 2. С. 174–180. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0002300-18#Text>
4. Громадянська мережа ОПОРА. URL:<https://www.oporaua.org/parliament/iakim-chinom-viznachaietsia-kilkist-deputativ-parlamentu-v-inshikh-krayinakh-19480>

УДК 94(477)"16/17"

ГУЛЬКО Я.О., здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **ТЕРЕЩУК М.М.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ГЕТЬМАНЩИНА ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ЕТАП СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

У статті проаналізовано історико-правові та політичні особливості Гетьманщини як ключового етапу у

процесі формування української державності. Розглянуто інституційні основи влади гетьмана, структуру адміністративного управління, судочинство та військову організацію.

Ключові слова: Гетьманщина, українська державність, автономія, козацька еліта, правова система, адміністрація, військова організація, політична традиція.

Історія української державності — це процес багатовікового пошуку форми політичної організації, що відповідала б як внутрішнім потребам суспільства, так і зовнішнім викликам. У цьому контексті Гетьманщина, що виникла внаслідок визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького у 1648 році, є ключовим етапом становлення модерної української нації. Її інституційна форма, військово-політична організація, адміністративно-територіальний устрій та правова база стали історичною матрицею майбутніх спроб відновлення та утвердження української незалежності.

Військово-політичний устрій Гетьманщини мав чіткі риси державної організації. Верховна влада належала гетьману, якого обирали на генеральній раді й який мав широкі повноваження в адміністративній, військовій і зовнішньополітичній сферах. Його канцелярія, Генеральна військова канцелярія, виконувала функції центрального уряду. Адміністративний поділ ґрунтувався на полковій системі, де полковники поєднували функції військових і цивільних керівників. Така структура дозволила забезпечити відносну централізацію управління й водночас зберегти елементи самоврядування на місцях [1, с. 152].

Особливістю політичного устрою Гетьманщини стало функціонування інститутів, які забезпечували певну форму суспільної участі в управлінні — рада старшин, військові ради, судові установи, де поєднувались звичаєве та писане право. Прийняття "Права, по которым судится малороссийский народ" 1743 року зафіксувало кодифікацію юридичної традиції Гетьманщини, що поєднувала римське, литовське, магдебурзьке й козацьке право [2, с. 119]. Такий симбіоз створював унікальну правову систему, яка відповідала українським реаліям.

У сфері зовнішньої політики Гетьманщина виступала активним суб'єктом міжнародних відносин. Богдан Хмельницький провадив дипломатичні перемовини з Кримським ханством, Османською імперією, Швецією, Московським царством і Річчю Посполитою, прагнучи закріпити за Гетьманщиною автономний статус. Переяславська угода 1654 року, хоч і часто трактувалась як форма васалітету, насправді закладала концепцію автономного союзу, в межах якого українська держава зберігала свої органи влади, армію, судову систему [3, с. 202].

Після смерті Хмельницького в 1657 році починається період "Руїни", коли політична нестабільність, втручання сусідніх держав і внутрішня боротьба за владу послабили Гетьманщину. Проте навіть у цих умовах її правові та адміністративні засади залишалися життєздатними. У добу Івана Мазепи відбувається нове піднесення Гетьманщини, її культурний та освітній розвиток, інституціональне зміцнення. Мазепа реалізовував масштабні проєкти в галузі освіти, архітектури, церковного будівництва, які свідчили про його бачення Гетьманщини як повноцінної держави [4, с. 83].

Варто підкреслити, що навіть у періоди обмеження автономії — зокрема після Полтавської катастрофи 1709 року — Гетьманщина зберігала важливі елементи державності. Резиденції гетьманів у Батурині, Глухові й пізніше в Козельці стали адміністративними центрами, де функціонували канцелярії, суди, скарбниці, що підтримували механізми внутрішнього управління. Реформи Кирила Розумовського у 1750-х роках ще більше наблизили інституційну модель Гетьманщини до європейських стандартів того часу: було реформовано судочинство, упорядковано військову службу, активізовано роботу Генерального суду [5, с. 217].

Суспільно-соціальна структура Гетьманщини також сприяла формуванню національної свідомості. Козацька старшина поступово формувала соціальну верству, що

претендувала на провідну роль у суспільстві. Саме вона стала носієм ідеї спадкової автономії України, впроваджувала моделі освітньо-культурного розвитку, захищала права православної церкви. Окремі представники старшини — такі як Величко, Полетика, Лизогуб — були не лише адміністраторами, а й ідеологами української автономії [6, с. 194].

Скасування Гетьманщини в 1764 році не означало знищення самої ідеї української державності. Навпаки, багато її інституцій, зокрема система полкових судів, козацька символіка, традиції самоуправління — зберігались у суспільній пам'яті й відроджувалися в XIX та XX століттях. Саме досвід Гетьманщини став підґрунтям для ідеології українського національного руху, особливо в середовищі інтелігенції, яка апелювала до козацької традиції як до джерела легітимності майбутньої держави [7].

У XX столітті історичні дослідження (зокрема у працях М. Грушевського, Д. Дорошенка, І. Крип'якевича) остаточно закріпили за Гетьманщиною статус повноцінного державного утворення. Її адміністративні та політичні практики лягли в основу моделей державотворення під час Української революції 1917–1921 років, а також у період відновлення незалежності у 1991 році, коли знову постала потреба в легітимації української політичної суб'єктності через історичну традицію.

Таким чином, Гетьманщина була не лише етапом боротьби за автономію в межах різних імперій, але й справжньою школою українського державотворення. Її значення полягає в закладенні традицій публічного управління, правової культури, зовнішньополітичного мислення та соціальної солідарності. Вона стала тією матрицею, на якій протягом століть базувались українські державницькі проекти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сас П. М. Політична система Гетьманщини: структура, функції, динаміка. Київ: Інститут історії України НАН України, 2004. 328 с.
2. Яковенко Н. Нарис історії України: з найдавніших часів до кінця XVIII ст. Київ: Генеза, 1997. 312 с.
3. Чухліб Т. Козацька дипломатія: Українська держава у міжнародних відносинах XVII–XVIII ст. Київ: Темпора, 2020. 384 с.
4. Горобець В. Мазепа і мазепинці: Історія та міф. Київ: Наш час, 2009. 224 с.
5. Огарков С. Реформи Кирила Розумовського: історія автономії. Чернігів: Чернігівський центр студій, 2017. 248 с.
6. Плохій С. Брама Європи: Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 496 с.
7. Грушевський М. Ілюстрована історія України. Львів: Світ, 1992. 543 с.

УДК 342.95

ДЕМБІЦЬКА М.С., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **МАКАРЧУК В.В.**, д-р юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОВТОРНОГО МЕДИЧНОГО ОГЛЯДУ ВІЙСЬКОВОЗОВБОВ'ЯЗАНИХ

В тезах розглядаються правові аспекти повторного медичного огляду військовозобов'язаних.

Ключові слова: військово-лікарська комісія, правовий статус, медогляд, обмежено придатні, непридатні.

В Україні дійсно були зміни у військовому законодавстві, особливо після початку повномасштабного вторгнення. Раніше існували категорії придатності, включаючи обмежено придатних, які могли бути призвані в певних умовах. Скасування цього статусу означає, що тепер лише дві категорії: придатний і непридатний. Це може вплинути на мобілізаційні процеси, оскільки раніше обмежено придатні могли виконувати обмежені функції. Потребує пояснення які зміни відбулися в законодавстві.

Так, поняття «правовий статус» в більшій мірі виражає формально-юридичний бік

ЗМІСТ

Безуглов І.Є., Сокиринська О.А. Дотримання прав людини в ісламських країнах.....	3
Богданевич Д.І., Мельник В.О. Особливості правового статусу сільськогосподарських товаровиробників.....	5
Гудзікевич Л.І., Макарчук В.В. Правовий статус біженця у Польщі.....	7
Гудзікевич Л.І., Настіна О.І. Правовий статус юридичної клініки як структурного підрозділу закладу вищої освіти.....	10
Гулько Я.О., Бровко Н.І. До питання щодо конституційного складу Верховної Ради.....	12
Гулько Я.О., Терещук М.М. Гетьманщина як фундаментальний етап становлення української державності.....	13
Дембішка М.С., Макарчук В.В. Правові аспекти повторного медичного огляду військовозобов'язаних.....	15
Дергалюк В.М., Сімакова С.І. Особливості збирання доказів під час розслідування кримінальних правопорушень.....	17
Довгопол А.М., Макарчук В.В. Особливості надання відстрочки від мобілізації окремим категоріям осіб: батьки-одиначки та догляд за особою.....	18
Ігнатенко І.А., Сімакова С.І. Недопустимість доказів у кримінальному процесі.....	21
Ігнатенко І.А., Сімакова С.І. Окремі випадки маніпуляцій конфліктами.....	23
Ігнатенко І.А., Самойлович А.А. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення: актуальні питання.....	25
Казміренко Ю.В., Макарчук В.В. Особливості юридичної відповідальності за порушення міграційного законодавства України.....	27
Катаєв Я.Д., Ковальчук І.В. Міжнародні підходи до діджиталізації механізмів фінансового контролю.....	29
Кириченко В.В., Сімакова С.І. Вплив штучного інтелекту на злочинність в Україні.....	30
Кириченко В.В., Сімакова С.І. Окремі аспекти затримання особи в умовах воєнного стану.....	32
Кириченко В.В., Самойлович А.А. Проблеми виконання судових рішень в адміністративних справах.....	34
Кириченко В.В., Ломакіна І.Ю. Проблема гендерної рівності у трудових відносинах.....	35
Когутенко Д.В., Ковальчук І.В. Актуальні проблеми та аналіз законодавства в сфері ветеринарної медицини.....	36
Кондратенко О.Є., Терещук М.М. Юридичні гарантії законності у банківській сфері.....	38
Костенко Л.І., Макарчук В.В. Правові підстави надання відстрочки від призову на військову службу військовозобов'язаним, які мають трьох та більше дітей до 18 років.....	40
Кузьомко Т.Р., Тимчук І.М. Кібермобінг та мова ворожнечі: як протистояти негативним явищам в онлайн-спілкуванні.....	41
Кузьомко Т.Р., Ордіна Л.Л. Регіональні особливості української писанки.....	44
Кульоміна А.М., Макарчук В.В. Вплив воєнних дій на міграційну політику сусідніх з Україною країн.....	46
Кульоміна А.М., Макарчук В.В. Протидія торгівлі людьми та нелегальній міграції в умовах гуманітарних криз.....	48
Левченко М.С., Терещук М.М. Хотинська битва як поворотний момент у становленні української державності.....	50
Мусієць А.А., Ковальчук І.В. Механізм правового регулювання та його елементи в сучасному правозастосуванні.....	51
Мякушак Б.В., Макарчук В.В. Деякі правові аспекти трудової міграції.....	53
Нечепоренко А.О., Макарчук В.В. Смертна кара як вид покарання за злочини.....	54
Нечепоренко Д.Р., Макарчук В.В. Фіктивний шлюб під час воєнного стану.....	57
Ольшєвська О.С., Макарчук В.В. Ключові напрями реалізації державної політики у сфері національної безпеки та оборони України у 2025 році.....	60
Павленко Є.М., Макарчук В.В. Права дитини у контексті міжнародного міграційного права.....	61
Пархоменко А.Є., Макарчук В.В. Правові підстави оскарження рішення про депортацію іноземців та осіб без громадянства України.....	63